

Pani

Wioletta Samotyja

p. o. Kierownika

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Nowej Soli

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., Nr 292 poz. 1720); rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015r., poz.1477) - zespół kontrolny w składzie:

- Anna Florczak – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 250-1/2019 z 9 września 2019 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
- Agnieszka Wejman - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 250-2/2019 z 9 września 2019 r. – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził w jednostce **6 listopada 2019 roku** kontrolę sprawdzającą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Soli.

Kontrolę przeprowadzono w obecności p. Wioletty Samoty, która zgodnie z Zarządzeniem nr 0050.51.2019 Wójta Gminy Nowa Sol z dnia 1 lipca 2019 r. pełni obowiązki Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli w zakresie dokonywania czynności prawnych związanych z kierowaniem i realizowaniem zadań związanych z działalnością Ośrodka Pomocy Społecznej oraz * Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r., poz.1429).

- asystenta rodziny.

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji zaleceń pokontrolnych, wydanych wskutek przeprowadzonej 21 sierpnia 2018 r. kontroli w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i zawartych w wystąpieniu pokontrolnym PS-VIII.431.14.2018.AFlo z 19 października 2018r.

Kontrola objęła okres od 24 października 2018 r. (tj. od dnia doręczenia jednostce kontrolowanej wystąpienia pokontrolnego) do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 5 listopada 2019 r. i została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Lubuskiego Rocznym Planem Kontroli na 2019 rok. Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Dokonano wpisu do książki kontroli.

Zakresem kontroli objęto:

1. Opracowanie kolejnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny, wskazując okres obowiązywania zgodnie z art. 179 pkt 1) cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Opracowanie kolejnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny, z uwzględnieniem wszystkich zadań stanowiących zadania własne gminy, tj.: tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających, finansowania podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa; organizowania szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających; prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnianie w nich miejsc dla dzieci; finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające, współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej.
3. Niezwłoczne uzupełnienie kwalifikacji przez asystenta rodziny, zgodnie z wytycznymi określonymi w art. 12 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Precyzyjne konstruowanie planów pracy z rodziną i określanie terminów realizacji działań wskazanych do podjęcia w rodzinie, mających na celu przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, oraz dokonywanie jego modyfikacji, zgodnie z art. 15 ust.3 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

5. Podejmowanie skutecznych działań sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu rodzin wspierających, zgodnie z art. 176 pkt 3 cytowane ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Dokumentowanie uczestnictwa pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w sporządzaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
7. Sporządzanie opinii dotyczących rodzin biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej o możliwości reintegracji rodziny bądź jej braku w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka, zgodnie z art. 47 ust. 6 i 7 cytowane ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
8. Dokumentowanie uczestnictwa pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 130 ust. 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
9. Terminowe sporządzanie okresowej oceny sytuacji rodzin, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
10. Stosowanie nazewnictwa dokumentacji dotyczącej „Okresowej oceny sytuacji rodziny”, zgodnie z art. 15 ust.1 pkt 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
11. Podejmowanie działań na rzecz reintegracji rodziny we współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
12. Podejmowanie skutecznych działań mających na celu zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiet w ciąży, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin “Za życiem”.

Akta kontroli: str.:5-280;

Zgodnie ze sprawozdaniem MRiSR03R za I-XII 2018 r. na terenie gminy Nowa Sól pomocą społeczną objętych było 150 rodzin, w tym 58 rodzin z dziećmi. W przypadku 2 rodzin przyczyną udzielonej pomocy była zdiagnozowana bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W ramach prowadzonych czynności kontrolnych dokonano analizy dokumentacji:

- a) 2 rodzin biologicznych oraz dzieci pozostających pod jej opieką:
 - rodzina A dzieci A1, A2, A3;
 - rodzina B, dzieci B1, B2, B3, B4;
- b) 2 rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej:

- rodzina C i dziecko C1;
- rodzina D i dzieci D1, D2.

Akta kontroli: str.:22-34; 102-280;

Ocena skontrolowanej działalności

I. Ocena sposobu realizacji zaleceń pokontrolnych:

1. Zalecenie: Opracowanie kolejnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny wskazując okres obowiązywania zgodnie z art. 179 pkt 1) cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z pismem z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018 Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli odpowiadającym na powyższe zalecenie pokontrolne informowała, że Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Sól na lata 2013-2018 przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr XXXV/1196/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. podlegający wówczas kontroli obowiązywał do końca roku 2018 r. Na dzień sporządzenia informacji na temat ustosunkowania się do zaleceń pokontrolnych Ośrodek był w trakcie opracowywania kolejnego Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2019-2021, który był zgodny ze wskazanym okresem obowiązywania oraz z obowiązującymi regulacjami, uwzględniając główne cele programu. Powyższy Program miał być przedstawiony do uchwalenia w styczniu 2019 r. W dniu przeprowadzania czynności kontrolnych Kierownik Ośrodka przekazał Uchwałę Nr V/19/2019 Rady Gminy Nowa Sól z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Nowa Sól na lata 2019-2021.

Nie stwierdzono uchybienia w badanym obszarze - stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.: 61-69;

2. Zalecenie: Opracowanie kolejnego Gminnego Programu Wspierania Rodziny z uwzględnieniem wszystkich zadań stanowiących zadania własne gminy, tj.: tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających, finansowania podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa; organizowania szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających; prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnianie w nich miejsc dla dzieci; finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające, współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka,

placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej.

W celu sprawdzenia deklaracji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli odnośnie realizacji powyższego zalecenia kontrolujący poddali analizie obowiązujące w okresie poddanym kontroli programy wspierania rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli przedstawił Uchwałę Nr V/19/2019 Rady Gminy Nowa Sól z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia gminnego programu wspierania rodziny w gminie Nowa Sól na lata 2019-2021, w której określono cel główny szczegółowe oraz zadania. Za główny cel Programu przyjęto „rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin, ze szczegółowym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych”.

Cele szczegółowe i ich zadania określono w nast. sposób:

a) promowanie wartości rodziny oraz inicjowanie środowiskowych form wsparcia, poprzez realizację zadań:

- organizowanie różnorodnych form integracji rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń inicjowanych w społeczności lokalnych,
- rozpowszechnianie ofert placówek wsparcia dziennego,
- działalności edukacyjno- informacyjna na rzecz rodziny,

b) rozwijanie systemu wsparcia rodziny, poprzez realizację zadań:

- rozwijanie systemu asystentury rodzinnej,
- zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, zwłaszcza psychologicznego, pedagogicznego i prawnego,
- rozwijanie systemu wspierania rodzin poprzez promowanie usług rodzin wspierających,
- prowadzenie warsztatów i innych form pracy grupowej zwiększającej kompetencje wychowawcze opiekunów,
- pomoc w przezwyciężaniu marginalizacji społecznej rodzin i innych obszarów wykluczenia poprzez włączanie ich w projekty i programy ze szczególnym uwzględnieniem tych finansowych ze środków zewnętrznych,

c) rozwianie metod pracy z rodziną, poprzez realizację zadań:

- doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy różnymi podmiotami zajmującymi się rodziną,
- zapewnienie dostępu do specjalistycznych szkoleń oraz realizowanie różnorodnych form doskonalenia zawodowego kadry pracującej z rodzinami,
- zapoznanie się z metodami pracy i doświadczeniami stosowanymi w innych ośrodkach w obszarze wspierania rodziny,

d) wspieranie funkcjonowania rodziny w sferze socjalno- bytowej, poprzez realizację zadań:

- zapewnienie pomocy finansowej dla rodzin zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,
 - zapewnienie pomocy finansowej dla rodzin zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych,
 - kontynuowanie ofert dożywiania poprzez realizowanie programów żywnościowych,
 - zapobieganie utracie mieszkania poprzez pomoc w postaci dodatków mieszkaniowych, dodatku energetycznego,
 - zapewnienie pomocy w formie ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowej oraz innych placówek wsparcia dla rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji,
- e) wzbogacenie standardowej oferty dydaktycznej, poprzez realizację zadań:
- współpraca ze szkołami jako placówkami integrującymi wiedzę z różnych dziedzin, przygotowującymi uczniów do rozwiązywania problemów jednostki, rodziny i społeczności,
 - wypracowanie procedury efektywnej selekcji, wyróżnienia, nagradzania i monitoringu rozwoju młodzieży uzdolnionej,
- f) zdrowie i sprawność fizyczna, poprzez realizację zadań:
- wspieranie cyklicznych badań stanu zdrowia i sprawności młodego pokolenia,
 - realizacja ochrony zdrowia z zakresu zdrowia publicznego (higiena, szczepienia ochronne, itp.),
 - realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych,
 - realizacja programów propagujących zasady bezpiecznego zachowania na drodze, w domu, na wakacjach, w kontakcie z innymi,
- g) bezpieczeństwo i patologie:
- wspieranie programów ilustrujących zagrożenia współczesności i sposoby prewencji i radzenia sobie w trudnych sytuacjach, uczących odporności na manipulację medialną, grupową, ekonomiczną,
 - promocja programów profilaktyczno- edukacyjnych realizowanych przez Policję,
 - promocja programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych związanych z uzależnieniem, adresowanych do dzieci i młodzieży,
 - kontrola zakazu dystrybucji papierosów i alkoholu,
 - ochrona dzieci przez uzależnieniami w rodzinie,
 - diagnoza skali zjawiska stosowania przemocy wobec dzieci i młodzieży,
 - rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym,
 - promocja działalności programu Niebieska Linia,
 - szkolenia nauczycieli, rodziców, opiekunów w kwestiach związanych z diagnozowaniem, wczesnym rozpoznawaniem dewiacji i patologii wśród młodzieży i dzieci.

Dokonując analizy kontrolujący nie odnaleźli zapisu 2 z 10 zadań, tj. finansowania kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych

przez rodziny wspierające oraz współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej. Bezsprzeczne jest to, że nieuwzględnione zadania Ośrodek realizuje, więc ich brak w Programie nie stanowi uchybienia.

Nie stwierdzono uchybienia w badanym obszarze - stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.:61-69;

3. Zalecenie: Niezwłoczne uzupełnienie kwalifikacji asystenta rodziny zgodnie z wytycznymi określonymi w art. 12 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W odpowiedzi na zalecenia pokontrolne zawarte w piśmie z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018 Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli informował, że Ośrodek Pomocy Społecznej Gmina Nowa Sól przed zatrudnieniem nowych pracowników dokonuje wnikliwej weryfikacji posiadanych przez nich kwalifikacji. Mając na względzie zachowanie ciągłości monitoringu i współpracy z rodzinami potrzebującymi wsparcia obecny asystent rodziny został zatrudniony na czas zastępstwa (usprawiedliwionej nieobecności wynikającej z faktu przebywania pracownika na urlopie macierzyńskim) asystenta posiadającego pełne kwalifikacje. Dnia 22.11.2018r. w rozmowie telefonicznej kierownik OPS Gminy Nowa Sól poinformowała, że asystent rodziny zatrudniony przez jej jednostkę powróci z urlopu macierzyńskiego w lutym 2019 r., zatem „nie jest opłacalne” uzupełnienie kwalifikacji przez obecnego asystenta rodziny zatrudnionego na zastępstwo. Kierownik Ośrodka zapewniła, że po powrocie asystent rodziny będzie podnosił swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

Analizując dokumentację przekazaną w dniu przeprowadzania czynności kontrolnych kontrolujący stwierdzają, że asystent rodziny * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r., poz.1429)*, który nie posiadał pełnych kwalifikacji zatrudniony był przez placówkę do 31.01.2019 r. W okresie od 01.02.2019 r. do 28.02.2019 r. zatrudniono na umowę zlecenie innego asystenta rodziny

* *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r., poz.1429)*, posiadającego pełne wymagane ustawowo kwalifikacje. Od 01.03.2019 r. na etat powrócił asystent rodziny * *Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r., poz.1429)* przebywający ówczasie na urlopie macierzyńskim. Kwalifikacje asystenta rodziny zatrudnionego na dzień przeprowadzania kontroli spełniają warunki ustawowe, szczegółowo analizowane i przedstawione zostały w wystąpieniu pokontrolnym PS-VIII.431.14.2018.AFlo z dnia 19.10.2018 r.

Podsumowując, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli na dzień przeprowadzania kontroli zatrudnia asystenta rodziny posiadającego kwalifikacje zgodne z literą prawa.

Nie stwierdzono uchybienia w badanym obszarze - stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.:70-81 ;

4. Zalecenie: Precyzyjne konstruowanie planów pracy z rodziną i określanie terminów realizacji działań wskazanych do podjęcia w rodzinie, mających na celu przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, oraz dokonywanie jego modyfikacji, zgodnie z art. 15 ust. 3 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W celu właściwej konstrukcji dokumentów rekomendowano korzystanie z materiałów, wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie asystentury rodziny np. Izabeli Krasiejko pt. "Rekomendacje metodyczne i organizacyjne".

Zgodnie z pismem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018 Kierownik deklarowała, że plany pracy z rodziną będą konstruowane precyzyjnie.

W celu zweryfikowania deklaracji Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli analizie poddano dokumentację 4 rodzin biologicznych.

W toku analizy przedmiotowej dokumentacji kontrolujący odnaleźli 1 plan pracy z rodziną z 11.07.2019 r., który dotyczy rodziny D. Plan pomocy zawiera: dane rodziny i asystenta rodziny, datę sporządzenia dokumentu, cel główny oraz tabelę, w której określane są cele szczegółowe, działania, terminy i miejsce wykonania, osób odpowiedzialnych z wykonanie i przewidywane efekty działań. Plan pracy podpisywany jest przez asystenta, rodzinę oraz pracownika socjalnego. Według kontrolujących pod dokumentem winien się podpisać również koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, gdyż za cel główny przyjęto powrót dziecka pod opiekę matki. Cele szczegółowe nie wyczerpują wszystkich obszarów z życia rodziny oraz ich deficytów czy potrzeb, np. w obszarze zdrowotnym. Według kontrolujących, merytoryka i struktura planu obowiązującego w okresie przedmiotowej kontroli, w porównaniu do planu obowiązującego poprzednio, została w minimalnym stopniu przekształcona, ale nadal nie spełnia wymogów metodycznych, cele określone dla rodziny nadal nie są skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, istotne oraz określone w czasie (koncepcja formułowania celów SMART).

Dokumentacja 3 pozostałych rodzin (rodzina A, B, C) zawierała po 2 aktualizacje planu pracy z rodziną, sporządzone terminowo, zgodnie z literą prawa. Struktura aktualizacji planu pracy z rodziną jest taka sama jak plan pracy z rodziną. Nie różni się również pod względem merytorycznym, stosowane jest nazewnictwo: "aktualizacja" a winna być "modyfikacja". Modyfikacja planu pracy służy podsumowaniu okresu (obejmującego ocenę sytuacji

rodziny) pracy z rodziną i podsumowuje działania, które zostały zrealizowane w danym okresie oraz wskazuje te, które pozostają do dalszej realizacji lub też wytycza nowe zadania, wraz z terminami ich realizacji. Tego podsumowania w odnalezionych dokumentach brakuje. Plany pracy (rodziny C) nie zawierają podpisu rodziny. W związku z czym kontrolujący stwierdzają brak zrealizowania powyższego zalecenia.

Stwierdzono istotne uchybienie polegające na niezrealizowaniu zalecenia odnośnie precyzyjnego konstruowania planów pracy z rodziną i określania terminów realizacji działań wskazanych do podjęcia w rodzinie, mających na celu przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, oraz dokonywanie jego modyfikacji.

Akta kontroli: str.:120; 146;151;181;204;214; 225;265;

5. Zalecenie: Podejmowanie skutecznych działań sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu rodzin wspierających, zgodnie z art. 176 pkt 3 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z deklaracją Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wyrażoną w piśmie z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018, odpowiadającym na zalecenie pokontrolne, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej mieli być zobowiązani do propagowania możliwości pełnienia funkcji rodziny wspierającej wśród lokalnej społeczności, udzielania informacji na temat jak zostać rodziną wspierającą, przedstawiania zasady jej funkcjonowania oraz warunków współpracy z rodziną.

W celu zbadania deklarowanych działań kontrolujący w dniu przeprowadzania kontroli przyjęli do protokołu wyjaśnienia p.o. kierownika, z których wynika, że pracownicy Ośrodka w celu tworzenia sprzyjających warunków do pozyskania rodzin wspierających podjęli działania:

- przygotowali plakat z informacją jak można zostać rodziną wspierającą, plakat umieszczony został na stronie internetowej GOPS-u oraz Urzędu Gminy,
- opracowali wzór wniosku dla kandydatów na pełnienie funkcji rodziny wspierającej,
- p. o. Kierownika GOPS-u przeprowadziła rozmowy z pracownikami socjalnymi i asystentem rodziny na temat metod pozyskania rodzin wspierających.

Według p. o. Kierownika GOPS-u na dzień przeprowadzania kontroli, pomimo podjętych działań, do środka nie zgłosiły się chętne rodziny do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Kierownik dostrzega potrzebę rozszerzenia działań poprzez poszukiwanie ich w najbliższym otoczeniu rodziny borykającej się z trudnościami opiekuńczo- wychowawczymi lub np. stworzenia w terminie jednego miesiąca wzoru umowy na pełnienie funkcji rodziny wspierającej (co zostało zadeklarowane przez kontrolowaną). Deklaracja p. o. Kierownika

została zrealizowana w terminie. Wzór umowy został dołączony do przedmiotowej dokumentacji.

Stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.:84-93;

6. Zalecenie: Dokumentowanie uczestnictwa pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w sporządzaniu planu pomocy dziecku przebywającego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli w piśmie z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018 w sposób ogólny deklarowała, że powyższe zalecenie pokontrolne zostanie zrealizowane, bez określenia sposobu jego realizacji.

W celu zbadania deklarowanych działań kontrolujący przeanalizowali dokumentację 2 rodzin (rodzina C i D), których dzieci (C1 i D1 i D2) przebywają w pieczy zastępczej. Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli przekazanych do protokołu ustnych wyjaśnień w dniu przeprowadzania kontroli, asystent rodziny w marcu 2019 r. odbył osobiste spotkanie w placówce opiekuńczo- wychowawczej z pracownikiem socjalnym instytucji i podpisał plan pomocy dziecku (dotyczy dziecka C1). Asystent rodziny pozostaje w stałym telefonicznym kontakcie z pracownikiem socjalnym placówki (wpisy w kartach pracy asystenta rodziny potwierdzają kontakt). W dokumentacji odnaleziono plan pomocy dziecku podpisany przez asystenta rodziny. W przypadku dokumentacji dotyczącej dzieci D1 i D2, asystent pozostaje w kontakcie z koordynatorem PCPR w Nowej Soli (wpisy w kartach pracy asystenta rodziny potwierdzają kontakt). Dokumentów pn. plan pomocy dziecku nie odnaleziono, PCPR w piśmie z 13.12.2019 r. PCPR.I.4.4060.99.2019 zaprosił pracownika Ośrodka do zapoznania się z dokumentacją w jego siedzibie.

Stwierdzono, że zalecenie dotyczące dokumentowania uczestnictwa pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w sporządzaniu planu pomocy dziecku przebywającego w pieczy zastępczej zostało zrealizowane w części - zalecenie to pozostaje do dalszej realizacji.

Akta kontroli: str.:102-280;

7. Zalecenie: Sporządzanie opinii dotyczących rodzin biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej o możliwości reintegracji rodziny bądź jej braku w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka, zgodnie z art. 47 ust. 6 i 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z pismem Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018, odpowiadającym na zalecenie pokontrolne, pracownicy instytucji zostali zobligowani do pracy na rzecz reintegracji rodziny.

Jak wynika z wyjaśnień p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli przedstawionych do protokołu ustnych wyjaśnień w dniu przeprowadzania kontroli, w okresie objętym kontrolą na terenie powiatu nowosolskiego nie doszło do reintegracji rodziny, w związku z tym asystent rodziny nie sporządzał opinii o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny, o której mowa w art. 47 ust. 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 47 ust. 7 w przypadku nieprzekazania do sądu w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej informacji, której mowa w ust. 6, organizator rodzinnej pieczy zastępczej składa do właściwego sądu wnioski wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej. Do wniosku organizator rodzinnej pieczy zastępczej dołącza w szczególności opinię gminy lub podmiotu prowadzącego prace z rodziną i opinie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Z wyjaśnień Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli przedstawionych do protokołu ustnych wyjaśnień w dniu przeprowadzania kontroli wynika, że żadna z instytucji prowadzących pracę na rzecz dziecka i rodziny o takiej opinii nie występowała.

Kontrolujący stwierdzają, że sporządzanie opinii dotyczących rodzin biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej o możliwości reintegracji rodziny bądź jej braku w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka nie zostało zrealizowane, gdyż nie było takich przesłanek.

Nie stwierdzono uchybienia w badanym obszarze - stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.;210-280 ;

8. Zalecenie: Dokumentowanie uczestnictwa pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 130 ust. 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W piśmie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018, stanowiącym odpowiedź na zalecenie pokontrolne, Kierownik instytucji deklarował, że uczestnictwo pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej stanie się obowiązkiem.

W celu zbadania uczestnictwa pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, kontrolujący przeanalizowali dokumentację 2 rodzin, których dzieci przebywają w instytucjonalnej pieczy zastępczej (rodzina C i D).

Z wyjaśnień p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli, przyjętych do protokołu ustnych wyjaśnień w dniu przeprowadzania kontroli, wynika, że dziecko C1 (z rodziny C) przebywa w placówce opiekuńczo- wychowawczej funkcjonującej na terenie powiatu nowosolskiego. Posiedzenie zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej odbyło się 16.10.2019 r. Asystent rodziny z powodu zwolnienia lekarskiego nie był obecny na posiedzeniu. Placówka nie zwracała się do asystenta o opinię o rodzicach biologicznych, nie przesłano również dokumentacji dot. dziecka.

W przypadku rodziny D, dzieci D1 i D2 przebywają w niezawodowej rodzinie zastępczej na terenie Miasta Nowa Sól. W okresie kontroli odbyły się w PCPR w Nowej Soli 2 zespoły ds. oceny sytuacji dziecka. Asystent nie uczestniczył w nich gdyż: 13.08.2019 r. był na urlopie, a 25.10.2019 r. na zwolnieniu lekarskim. PCPR w Nowej Soli nie zwracał się do asystenta o opinię o rodzinie biologicznej, nie przekazywał dokumentacji. Według deklaracji p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej asystent rodziny utrzymuje bieżący kontakt telefoniczny z pracownikami PCPRu w Nowej Soli oraz placówki, co potwierdzają wpisy asystenta rodziny w kartach pracy asystenta obu rodzin.

Kontrolujący przyjmują wyjaśnienia uzyskane w toku kontroli, nadal jednak rekomendowane jest uczestnictwo pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 130 ust. 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Nie stwierdzono uchybienia w badanym obszarze - stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.: 94-95;210-280;

9. Zalecenie: Terminowe sporządzanie okresowej oceny sytuacji rodzin, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15) cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w piśmie z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018 odpowiadając na powyższe zalecenie pokontrolne deklarował, że asystent rodziny został zobowiązany do terminowego sporządzania okresowej oceny sytuacji rodziny.

Na podstawie analizy otrzymanej dokumentacji 4 rodzin kontrolujący stwierdzili, że we wszystkich przypadkach, dokumenty dotyczące ocen sytuacji rodzin, z którymi współpracuje asystent rodziny sporządzone zostały terminowo, tj. :

- rodzina A – grudzień 2018 r., luty 2019 r., czerwiec 2019 r., wrzesień 2019 r.;
- rodzina B – czerwiec 2018 r., grudzień 2018 r., luty 2019 r., czerwiec 2019 r., wrzesień 2019 r.
- rodzina C – grudzień 2018 r., luty 2019 r., czerwiec 2019 r., wrzesień 2019 r.
- rodzina D- 1.07.2019 r.

Kontrolujący stwierdzają, że oceny sytuacji rodzin zostały dokonane częściej niż przewiduje art. 15 ust. 1 pkt 15) który mówi, że do zadań asystenta należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.

Nie stwierdzono uchybienia w badanym obszarze - stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.:102-280;

10. Zalecenie: Stosowanie nazewnictwa dokumentacji dotyczącej „Okresowej oceny sytuacji rodziny”, zgodnie z art. 15 ust.1 pkt 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli w piśmie z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018 w sposób ogólny deklarował, że powyższe zalecenie pokontrolne zostanie zrealizowane, bez określenia sposobu jego realizacji.

W toku analizy dokumentacji podlegającej kontroli kontrolujący stwierdzili, że na 13 dokumentów przedstawiających opis sytuacji rodziny tylko 3 posiadały właściwą nazwę „okresowa ocena sytuacji rodziny”. Sporządzone były w lutym 2019 r., wówczas, gdy pracę z rodzinami prowadził asystent rodziny zatrudniony na umowę zlecenie. Kontrolujący widzą konieczność powrotu do nazewnictwa dokumentu, które jest zgodne z ustawą o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej.

Stwierdzono, że zalecenie dotyczące stosowania poprawnego nazewnictwa dokumentacji „Okresowej oceny sytuacji rodziny” zostało zrealizowane w części - zalecenie to pozostaje do dalszej realizacji.

Akta kontroli: str.:151-280;

11. Zalecenie: Podejmowanie działań na rzecz reintegracji rodziny we współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W piśmie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018 odpowiadającym na powyższe zalecenie pokontrolne Kierownik instytucji deklarował, że pracownicy Ośrodka zostali zobligowani do pracy na rzecz reintegracji rodziny.

Oceny sposobu realizacji tego zalecenia dokonano w oparciu o analizę przedstawionego dokumentu pn. „Wykaz rodzin zastępczych 2019”. Z wykazu wynika, że na 15 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w stosunku do 10 dzieci (w tym: 9 umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej i 1 w placówce opiekuńczo wychowawczej) rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, a w odniesieniu do 5 dzieci rodzice posiadają ograniczoną władzę rodzicielską, co wskazuje na zasadność działań na rzecz reintegracji 4 rodzin. Praca na rzecz reintegracji 1 rodziny nie była prowadzona z uwagi na fakt zamieszkiwania rodziców poza terenem gminy Nowa Sól.

Z ustaleń kontroli (wyjaśnienia p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli oraz karty pracy asystenta rodziny) wynika, że asystent rodziny współpracuje z instytucjami na rzecz reintegracji 3 rodzin biologicznych.

Nie stwierdzono uchybienia w badanym obszarze - stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.:102-280;

12. Zalecenie: Podejmowanie skutecznych działań mających na celu zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiet w ciąży, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Z wyjaśnień Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zawartych w piśmie z 16 listopada 2018 r. znak: OPS.8120.315.2018 odpowiadającym na powyższe zalecenie pokontrolne wynika, że Ośrodek zapewni dostęp do informacji w zakresie wsparcia dla kobiet w ciąży zgodnie z ustawą „Za życiem”.

W celu zbadania deklarowanych działań w dniu przeprowadzania kontroli przyjęto do protokołu wyjaśnienia p.o. Kierownika, z których wynika, że żadna z kobiet lub rodzin nie korzystała ze wsparcia rodziny w ramach ustawy „Za życiem” w okresie kontroli. Informacja na temat możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta w zakresie ustawy „Za życiem” umieszczona została na tablicy ogłoszeń i przekazywana klientom Ośrodka bezpośrednio przez pracowników. Ponadto asystent rodziny współpracuje z 2 rodzinami, z których to kobiety są w ciąży. Asystent rodziny dostosowuje wsparcie do potrzeb rodziny. W toku kontroli nie odnaleziono katalogu, zawierającego informacje o zakresie możliwego

wsparcia dla kobiet w ciąży, zgodnie z ustawą „Za życiem” – co byłoby wskazane dla sprawnego realizacji zadania.

Kontrolujący przyjmują wyjaśnienia uzyskane w toku kontroli, jednak rekomendowane jest utworzenie katalogu, zawierającego informacje o zakresie możliwego wsparcia dla kobiet w ciąży, zgodnie z ustawą „Za życiem”

Nie stwierdzono uchybienia w badanym obszarze - stwierdzono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

Akta kontroli: str.:96-97; 102-149.

WNIOSKI:

W wyniku kontroli stwierdzono pełną realizację zaleceń pokontrolnych:

1. Opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny wskazując okres obowiązywania zgodnie z art. 179 pkt 1) cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Opracowania Gminnego Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Nowa Sól na lata 2019-2021 zapisu uwzględniającego zadania gminy, zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej.
3. Zatrudnienia asystenta rodziny posiadającego kwalifikacje zgodnie z art. 12 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
4. Podejmowania skutecznych działań sprzyjających powstawaniu i funkcjonowaniu rodzin wspierających, zgodnie z art. 176 pkt 3 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
5. Sporządzania opinii dotyczących rodzin biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej o możliwości reintegracji rodziny bądź jej braku w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka, zgodnie z art. 47 ust. 6 i 7 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Dokumentowania uczestnictwa pracowników Ośrodka w posiedzeniach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 130 ust. 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
7. Terminowego sporządzania okresowej oceny sytuacji rodzin, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15) cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
8. Podejmowania działań na rzecz reintegracji rodziny we współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 18 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

9. Podejmowania skutecznych działań mających na celu zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiet w ciąży, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

W wyniku kontroli stwierdzono uchybenia, wynikające z niepełnej realizacji zaleceń pokontrolnych pod względem:

1. Stosowania nazewnictwa dokumentacji dotyczącej „Okresowej oceny sytuacji rodziny”, zgodnie z art. 15 ust.1 pkt 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Dokumentowania uczestnictwa pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w sporządzaniu planu pomocy dziecku przebywającego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W wyniku kontroli stwierdzono istotne uchybenia, wynikające z nie realizacji zaleceń pokontrolnych pod względem

1. Precyzyjnego konstruowania planów pracy z rodziną i określania terminów realizacji działań wskazanych do podjęcia w rodzinie, mających na celu przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, oraz dokonywanie jego modyfikacji.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybenia i istotne uchybenia, na podstawie art.197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli **zalecam:**

1. Precyzyjne konstruowanie planów pracy z rodziną i określanie terminów realizacji działań wskazanych do podjęcia w rodzinie, mających na celu przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, oraz dokonywanie jego modyfikacji, zgodnie z art. 15 ust. 3 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Stosowanie nazewnictwa w dokumentacji dotyczącej „Okresowej oceny sytuacji rodziny”, zgodnie z art. 15 ust.1 pkt 1 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Dokumentowanie uczestnictwa pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w sporządzaniu planu pomocy dziecku przebywającego w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

Brak realizacji zaleceń pokontrolnych skutkuje zastosowaniem sankcji określonych w art. 198. ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2019r., poz. 1111 ze zm.).

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Kierownikowi jednostki kontrolowanej
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

**INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej**

Anna Florczak

**INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej**

Agnieszka Wejman

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Grażyna Jelska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej